Vestby kommune

Øståsen barnehage

Øståsen barnehage

ÅRSPLAN

progresjonsplan

og kalender

2018

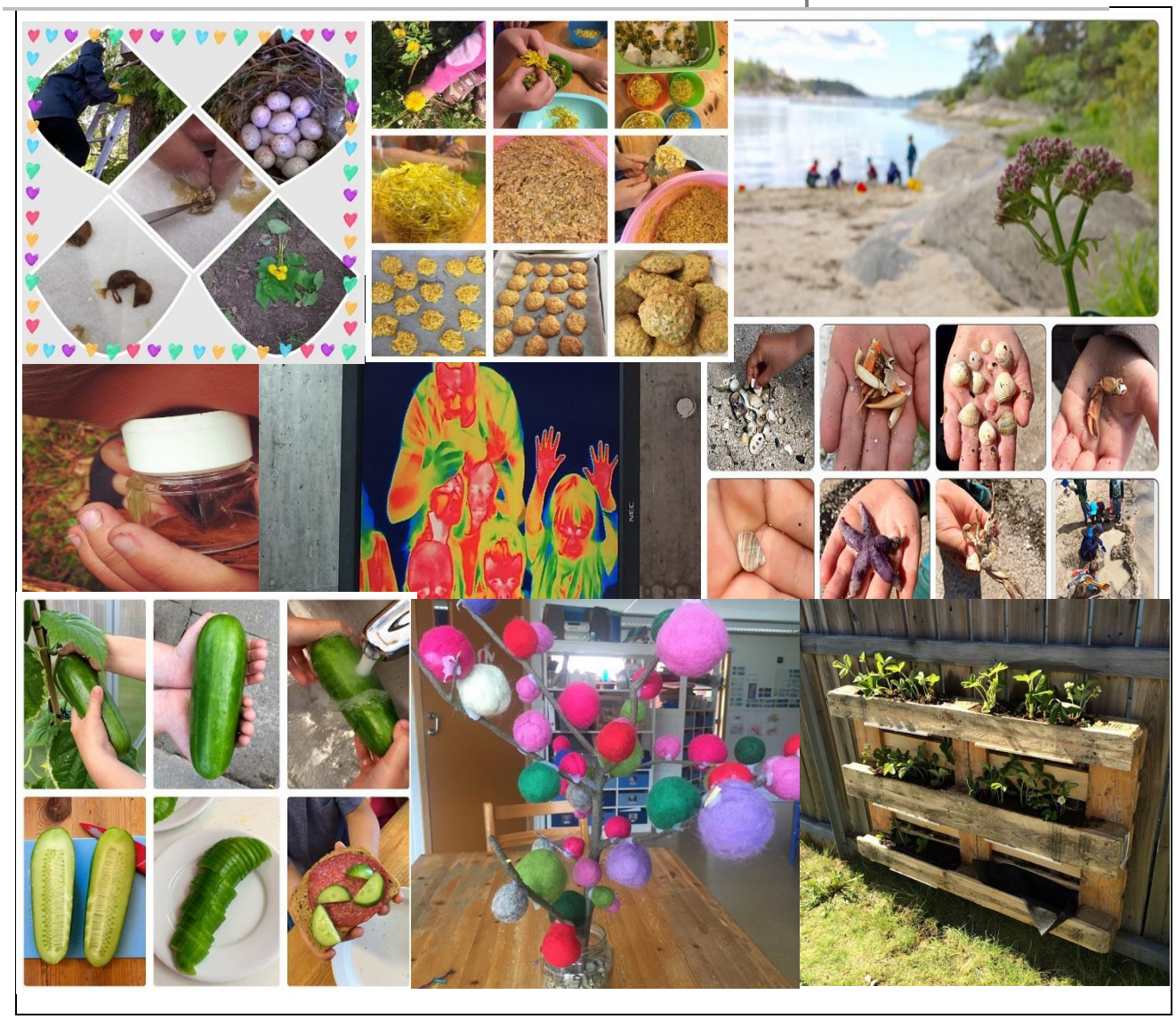

Øståsen barnehage. Granittveien 1. 1555 Son. Tlf 40 42 63 20 Epost: kari.hagen@vestby.kommune.no

Innhold

INNLEDNING 3
KORT OM BARNEHAGEN 3
KOMMUNENS MÅL OG SATSINGER 4
BARNEHAGENS MÅL OG SATSINGER 5
OMSORG……6
LEK……..7
DANNING……8
LÆRING……..9
VENNSKAP OG FELLESSKAP……..10
KOMMUNIKASJON OG SPRÅK……11
LIVSMESTRING OG HELSE……...12
MEDVIKNING BARNA……...13
MEDVIRKNING OG FORELDRESAMARBEID……14
BÆREKRAFTIG UTVIKLING……15
PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON……16
TILVENNING OG OVERGANGER……17
OVERGANGER INNAD I BARNEHAGEN……18
OVERGANG MELLOM BARNEHAGE OG SKOLE……19
SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER……20
KOMPETANSEPLAN FOR BARNEHAGEN……21
PROGRESJONSPLAN FOR DE SYV FAGOMRÅDENE 23
KALENDER 31

INNLEDNING

Dette er Øståsen barnehage sin Årsplan.
Planen sier noe om hva som kan forventes av barnehagen i 2018.
Den forteller om hvilke satsningsområder vi har satt fokus på i år, hvilke mål vi har og hvilke arbeidsmetoder vi skal benytte for å nå målene.

Årsplanen er et resultat av erfaringer og kompetanse i personalgruppa, tilbakemeldinger fra foreldrene, samt lover og forskrifter for barnehager. Planen skal først og fremst være et arbeidsredskap for personalet. Årsplanen fastsettes av SU (Samarbeidsutvalget)

Øståsen barnehage er en kommunal barnehage.

Vestby kommunes barnehager drives etter lov om barnehage med forskrifter og skal bygge på verdigrunnlaget som er fastsatt i internasjonale konvensjoner som Norge har sluttet seg til. Ny rammeplan for barnehager ble gjeldende fra 01.08.2017, og alle barnehagene skal jobbe med å implementere denne i sitt arbeid med ny årsplan. I tillegg har vi lokalt Vestby kommunes vedtekter for barnehagene og Serviceerklæring for barnehager.

KORT OM BARNEHAGEN

Øståsen barnehage ligger sør i kommunen i nærhet av skog og sjø ved siden av Catosenteret. Gangavstand til Son sentrum muliggjør turer til blant annet bibliotek og andre kulturelle arenaer. Vi er bidragsytere til både Brevik og Son skole slik at våre barn vil treffe skolevenner fra begge kretser.

Øståsen barnehage åpnet august 2002.

Vi har 4 avdelinger.

Avdeling Gråstein: 1-3 år

Avdeling Steinrøysa: 1-3 år

Avdeling Knausen: 2-4 år

Avdeling Svaberget: 4-6 år

KOMMUNENS MÅL OG SATSINGER FOR VESTBYBARNEHAGENE

- Barnehagene skal bidra til omsorg, lek og læring i et inkluderende miljø ut fra barns ulike forutsetninger.

BARNEHAGENS MÅL

- **Å være der hvor barnet er.**

Vi skal

- være fysisk og mentalt tilstede.
- være her og nå orientert, tilføre ny kunnskap og bygge videre på barnas initiativ, forslag og ideer.
- være med-forskende og undrende sammen med barnet, på barnets utviklingsnivå.
- delta i lek og gå inn i samhandling med barna på deres premisser.
- legge til rette for at barna får positive opplevelser, felles erfaringer med andre barn og voksne.
- legge til rette for at barna får mulighet til å tenke og undre seg, og mulighet til å gå inn i problemløsninger og komme med egne tanker og ideer.
- oppmuntre barnet til å tro på egne evner og prestasjoner og deretter rose dem for evnen, og ikke for handlingen som utføres.
- motivere hvert enkelt barn til å se seg selv i relasjon med andre, og samtidig reflektere over hvordan egne handlinger og væremåter påvirker samspillet med andre.
- se på prosessen mot et mål som den viktigste delen av arbeidet med barna, der vi ikke har fokus på selve resultatet eller produktet i de temaene og områdene vi jobber med.
- forebygge og stoppe krenkelser og mobbing.
- ha en aktiv og god dialog med foreldre/foresatte.

BARNEHAGENS MÅL OG SATSINGER

- Å jobbe systematisk med barns språk og språkutvikling.
- Å jobbe for Bærekraftig utvikling med tema kjøkkenhage og kompostering.
- Kompetanse utvikling om inkluderende barnehage- og skolemiljø.

Tiltak:

Språk og språkutvikling:

- Barnehagen deltar på språkløyper, dette er en nasjonal strategi for språk, lesing og skriving. Kompetanseutviklingspakkene presenterer ulike aktiviteter og temaer som er sentralt for språkutvikling hos alle barnehagebarn. Personalet skal gjennom dette arbeidet øke sin kompetanse i forhold til hvordan bruke bøker og barns språkutvikling. Dette arbeidet har vi startet på og det skal vare ut 2019.
  Noen av barna vil ha et særlig språklig utbytte av å bli inkludert i leseaktiviteter, og alle vil ha glede av det. Lesing og samtaler rundt bøker har stor verdi for barns språkutvikling, viser Skandinavisk barnehageforsking.
- Gjennom arbeid med kompetanseutviklingspakken får barnehagepersonalet:
  - økt kunnskap om barns **språklæring**.
  - erfaringer med og kunnskap om hvordan **ulike måter å lese på** kan brukes som redskap i arbeidet med barnas språk.
  - trygghet i pedagogiske valg for å lykkes med **lesing for alle.**

Språkårshjulet:

- Er en del av språkstimuleringen på alle avdelingene.

Bøker:

- Implementeres i alt temaarbeid.

Bærekraftig utvikling:

- Vi deltar på kompetansehevings tiltakene gjennom Grønt flagg satsingen i Vestby kommune.
- Vi følger miljøhandlingsplan 2018 for Øståsen barnehage. (Bærekraftigutvikling s 14.)

Inkluderende barnehage- og skolemiljø:

- Delta på kompetansehevende tiltak.
- Jobbe med resultater fra ståstedsanalyse med tema vennskap og fellesskap.

MÅL FRA LOV OM BARNEHAGER OG RAMMEPLAN

OMSORG

«I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for» (rammeplanen 2017:19).

«Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet.» (rammeplanen 2017:19)

Omsorg i barnehagen handler om flere ting, om relasjonen mellom personalet og barna, om barnas omsorg for hverandre og det å gi barna utfordringer for å kunne øke mestringsevnen til det enkelte barn. (rammeplanen 2017)

Barna skal:

- oppleve trygghet, at de trives og er inkludert i fellesskapet.
- utvikle empati og nestekjærlighet.
- oppleve at relasjonene mellom barn og personal og mellom barna er omsorgsfull.
- vise hverandre omsorg, og selv kunne ta imot omsorg.
- oppleve mestring og glede.
- oppleve at deres behov for fysisk og psykisk omsorg, inkludert ro og hvile blir ivaretatt
- kunne knytte seg til oss voksne og til hverandre, og utvikle tillit til seg selv og andre.

Vi skal:

- være lydhør for barnas uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg med sensitivitet ved å vise nærhet, innlevelse og evne og vilje til samspill.
- møte alle barn med åpenhet, varme og interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn.
- vise respektert og anerkjenne barnet på en empatisk måte. Ved å erkjenne barnets følelser og opplevelser som virkelige og viktige uansett om vi voksne er enig eller ikke.
- se, høre og ta barna på alvor i enhver situasjon, også der hvor vi voksne må ta en beslutning som går på tvers av det barnet ønsker å oppnå.
- verdsette barnas egne omsorgshandlinger. Støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg ovenfor andre og til selv å kunne ta imot omsorg
- gi barna utfordringer og oppgaver som de mestrer.
- spre glede og humor.

LEK

«*Leken skal ha en sentral plass og lekens egenverdi skal anerkjennes*» (rammeplanen 2017:20).

Vi skal beskytte den frie leken og leken skal ha en fremtredende plass hos oss, dette fordi:

- Leken er et mål i seg selv.
- Leken er barnas naturlige aktivitet og danner grunnlag for vennskap og deltagelse i andres liv.
- Leken er først og fremst knyttet til noe som er morsomt. Den er frivillig og noe barnet har lyst til å gjøre.
- I leken utvikler barna sosial kompetanse. Gjennom lek, glede og humor lærer og utvikler barnet evnen til å skille lek fra annen aktivitet, tolke lekesignaler og å la seg rive med å føle glede, slappe av, spøke og ha det moro.
- Når barnet gjennom leken lærer seg å tilpasse seg andre, utsette egne behov og ønsker, samtidig som de ytrer sine egne meninger på en god måte, utvikles både empatien, den prososiale adferd, selvkontroll og selvhevdelse hos barnet.

Barna skal:

- utvikle kreativitet og løsningsevne.
- utvide sin verden og horisont.
- ha noen å leke med.
- utvikle sosiale kompetanse.
- stimuleres språklig, sosialt, emosjonelt, kognitivt, moralsk og motorisk.
- oppleve leken som en naturlig og lystbetont aktivitet.

Vi skal:

- gi barna felles opplevelser, impulser og ideer til utvikling av leken.
- legger til rette for og inspirere til ulike typer lek både ute og inne.
- observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser.
- veilede barna hvis leken medfører uheldige samspillsmønstre
- organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek.
- fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek
- ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken.
- tilrettelegge for at barn som er venner får være sammen
- dele barna i grupper med få barn og legge til rette for rollelek og regellek som krever samhandling.

DANNING

«Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp» (rammeplan 2017:21).

Barn presenterer seg selv i fellesskapet ved å uttrykke sin mening i ord og handling, og barna lærer om seg selv gjennom de svarene og de tilbakemeldingene de får fra omgivelsene.
Danning handler om å ta egne valg, selvstendig tenkning, evnen til å kunne stille kritiske spørsmål, ha evnen til å reflektere, se ting i en større sammenheng og barns medvirkning. Danning skjer i fellesskapet når barn gjør vennskap. Vennskap er betydningsfullt for utvikling av empati og selvrefleksjon, for opplevelsen av å bli forstått og sett. Derfor inngår vennskap også i danningen av den enkeltes identitet og karakter.
Danningsprosesser skjer i dialog med omgivelsene, det fysiske miljøet og materialer som presenteres for barna. Dette fordi barn skaper seg selv i møte med det fysiske miljøet, materialer og hvordan de tar dette i bruk. Det vi bringer inn i barns liv, blir derfor kilder til barns læring. (Nissen, Kvistad, Pareliussen og Schei: *Barnehagens hverdagsliv*).

Barna skal:

- oppleve å bli støttet slik at de kan forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen.
- få mulighet til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltagelse i demokratiske fellesskap
- oppleve at det blir til rette lagt for at de skal kunne forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet.
- oppleve at personalet bidrar til å fremme barnets tilhørighet til samfunnet, naturen og kulturen.
- få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold.
- støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av.
- oppleve at personalet bidrar til at de utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer.

Tiltak

Vi skal:

- tilrettelegge for meningsfulle opplevelser
- støtte barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse
- støtte barnas aktivitet, engasjement og deltagelse i fellesskapet
- synliggjøre og verdsette ulike behov, meninger og perspektiver i fellesskapet
- legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiver og handlinger
- utfordre barnas tenkning og invitere dem inn i utforskende samtaler
- synliggjøre og fremheve mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforsking og læring
- tilrettelegge det fysiske miljøet og tilby ulike materialer

LÆRING

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om barns nysgjerrighet og lyst til å leke, utforske og mestre» (rammeplanen 2017:22).

- Å lære er å oppdage og erfare.
- Læring, er en relativt varig endring i opplevelse og atferd som følge av tidligere erfaring.
- «Det barnet gjør sammen med en voksen i dag, vil det gjøre alene i morgen». Vygotski
- Vårt syn på barn er at de er aktive og utforskende og som i samspill med andre barn og voksne selv skaper læring og utvikling. Barnet er forskeren og den voksne skal være med-forskende og med-undrende sammen med barnet.
  Barn lærer og utvikler seg gjennom sansing og stimulering, øyet som sanseorgan betyr mye og barn bearbeider sine sanseinntrykk gjennom ord, bevegelse, lek, dramatisering, konstruksjon og formgivende aktivitet

Barna skal:

- bli introdusert for nye situasjoner, temaer, få utforske, lære og mestre.
- oppleve at deres nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser.
- få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt.
- få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser.
- oppleve et læringsfellesskap der de skal få bidra i egen og andres læring.

Vi skal:

- sørge for et inkluderende fellesskap og legge til rette for at barna kan bidra i egen og andres læring
- legge til rette for helhetlige læringsprosesser som fremmer barnas trivsel og allsidige utvikling
- støtte og berike barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, læringslyst og tiltro til egne evner
- la barna vise vei og aktivt ta del i og løfte fram barnas interesser og engasjement til spennende prosjektarbeid.
- ha oppmerksomheten rettet mot det barnet er opptatt av.
- utvide barnas erfaringer og sørge for progresjon og utvikling i barnehagens innhold
- støtte barnas refleksjoner rundt situasjoner, temaer og fenomener og skape forståelse og mening sammen med dem
- sørge for at alle barn kan få rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser

VENNSKAP OG FELLESSKAP

«I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne.»

[…] Personalet skal forebygg, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre» (rammeplanen 2017:22-23).

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill.

Barna skal:

- erfare å være betydningsfull for fellesskapet og oppleve tilhørighet til gruppen.
- erfare å være i positivt samspill med barn og voksne.
- få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.
- ha noen å leke med
- utvikle evne til å handle hvis de oppdager eller hører om krenkelser eller mobbing
- oppleve vennskap og lære å beholde venner
- oppleve å være verdifull og bli sett og hørt

Vi skal:

- legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap.
- ha fokus på vennskap og følelser og ha det som tema.
- aktivt bruke «Handlingsplan for et godt psykososialt miljø i barnehagene i Vestby».
- tilrettelegge for at barn som er venner får være sammen i aktivitetsgrupper
- fokusere på positive egenskaper hos barna og barnegruppe
- støtte barnas selvfølelse.
- tilrettelegge for utvikling og læring av sosial kompetanse
- reflektere over egne holdninger, verdier og handlinger
- legge til rette for lek og være tilstede i leken, fysisk og mentalt
- legge til rette for at barn opplever mestring ved å gi barna oppgaver tilpasset deres utviklingsnivå.
- støtte barnas initiativ til samspill
- samtale om og invitere barna til å utforme normer for samhandling i fellesskap
- ha barnesamtaler, kartlegge og observere.
- støtte barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger
- støtte barna i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner

KOMMUNIKASJON OG SPRÅK

«Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barns skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling» (rammeplanen 2017:23).

Tidlig og god språkstimulering er en stor og viktig del av barnehagens innhold. Barnehagen skal arbeide aktivt med barnas språkutvikling og sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som utrykk for egne tanker og følelser. Kommunikasjonen foregår i et veksel-spill mellom å motta og tolke et budskap. Både den nonverbale og den verbale kommunikasjonen er viktig for å utvikle et godt muntlig språk.

Barna skal:

- oppmuntres til å bruke språket for å utrykke følelse, ønsker, erfaringer, til å løse konflikter og skape positive relasjoner i lek og andre aktiviteter.
- lære seg å iaktta, undre seg, beskrive og samtale om fenomener i verden
- øke og videreutvikle begrepsforståelsen og ordforrådet
- resonere og undre seg og bruke språket som redskap for logisk tenkning
- oppøve evnen til å lytte til lyder og rytme i språket. Bli kjent med sanger, bøker, bilder og media
- utvikle elementære kunnskap og virkemidler, teknikk og form for å kunne uttrykke seg visuelt språk, musikk, sang og drama

Vi skal:

- skape et miljø hvor det jevnlig oppleves spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtaler.
- følge språkårshjulet vårt.
- stimulere barns verbale og non-verbale kommunikasjon og legge til rette for at alle barn involveres i samspill og samtale.
- bruke konkreter, flanellografer, hånd-fingerdukker, bilder, dramatisering og teater.
- lytte, observere og gi respons i gjensidig samhandling med barn og voksne.
- oppmuntre barna til å fabulere og leke med språk, lyd, rim og rytme.
- invitere til ulik type samtaler der barna får anledning til å fortelle, undre seg og reflektere.
- oppmuntre barn som er flerspråklig til å bruke språket/språkene aktivt og samtidig hjelpe de med erfaringer, ordforråd og begrepsforståelse på norsk

LIVSMESTRING OG HELSE

- «Barnehagen skal bidra til barns trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing» (rammeplanen 2017:11).
- Barnehagen skal være arena for daglig fysisk aktivitet og gi rom for hvile. (rammeplan 2017).

Mål

- øke personalets kunnskap om forebygging og håndtering av krenkelser og mobbing i barnehagen.
- få til et konstruktivt samarbeid med foreldrene for å skape et inkluderende miljø for alle.

Barna skal:

- få prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap
- få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser.
- ha mulighet til ro, hvile og avslapping i løpet av barnehagedagen.
- være i fysisk aktivitet og oppleve (bevegelsesglede) glede ved å være i bevegelse og utvikle seg motorisk.
- få et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.
- ivaretas i forhold til at personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep. Personalet skal kjenne til opplysningsplikten til barnevernet. Jf. Barnehageloven § 22.

Vi skal:

- ivareta hvert enkelt barn og barnegruppens behov.
- legge til rette for aktiviteter og deltagelse i oppgaver som barnet mestrer.
- støtte barnet i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser.
- legge til rette for lek og gi barna felles opplevelser.
- observere og vurdere det psykososiale miljøet i barnegruppen
- sette i gang tiltak når nye barn begynner i barnehagen, og legge til rette for gode relasjoner i gruppen
- handle hvis vi oppdager, eller hører om krenkelser, mobbing fra barn eller voksne og samarbeide med foreldre om tiltak
- legge til rette for ulike fysiske aktiviteter som fremmer motorisk utvikling, samhold og glede.
- legge til rette for sove, hvilestunder, rolige aktiviteter og dele barna i grupper.
- være engasjerte voksne som sitter sammen med, støtter, veileder, gir barna tid og er gode språkmodeller under måltidet.
- tilby barna sunn mat, grønnsaker og frukt.
- ta barna med på å lage varmmat inne og ute.
- ta barna med på å forberede og rydde opp etter måltidene.
- la barna få gjøre det de mestrer selv.
- ta barna med på selvdyrking «fra jord til bord».

MEDVIRKNING BARNA

«Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov» (rammeplanen 2017:27).

Barna skal:

- oppmuntres til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.
- jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet
- få erfare å ha innflytelse på det som skjer i barnehagen.
- uansett alder og kommunikasjonsform få gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår.
- oppleve at deres synspunkter tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet.
- ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta

Vi skal:

- ha planlagte barnesamtaler og barnemøter.
- ta hensyn til barnas interesser når vi skriver planer.
- være sensitive voksne som lytter til barnas synspunkter, anerkjenner følelser og tar barnas meninger på alvor.
- legge til rette for at alle barn opplever å bli sett, at deres stemme blir hørt, og at deres mening blir vektlagt.
- være sensitive voksne som følger barnas «pekefinger» og forsøker å tolke barnets uttrykk, kroppsspråk og behov.
- legge til rette for at barnet skal få gjøre det, det kan mestre selv, og være voksne som er oppmerksomme på å gi barnet tid og mulighet til å klare selv. (det tar den tiden det tar).
- legge til rette for at barnet kan være deltakende ut i fra de forutsetninger det har, gjennom å inkludere å gi de mulighet til å være med å påvirke
- ta ansvar i de situasjonene barnet ikke er rustet til å ta ansvaret, og være sensitive for når barn skal få slippe å velge, slippe å uttrykke seg.
- legge til rette for at barnets handlinger får betydning for fellesskapet, altså at barnet kjenner seg betydningsfullt for fellesskapet.
- ta aktiv del i det barn er opptatt av og rette blikket dit barnet har sin oppmerksomhet, oppdage og forstå ved å se sammen med barnet.

MEDVIRKNING OG FORELDRESAMARBEID

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehageloven § 1.
Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven § 1 og § 4.
Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål.
Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.
(Rammeplan 2017)

Du kan forvente av oss at:

- vi hører på deg og du oppfatter å bli tatt på alvor.
- vi hilser på barn og deg når dere kommer i barnehagen.
- vi er tilgjengelige og har tid til kommunikasjon ved levering og henting.
- vi forteller/formidler hendelser fra barnets dag i barnehagen som er av betydning.
- vi skriver på tavla i garderoben hver dag.
- vi viser bilder av barna.
- sove - og bleieskiftlister er oppdatert.
- vi er tilstede der hvor barna er.
- vi har aktiviteter der vi tar med dere foreldrene.
- foreldresamtaler en til to ganger i året.
- oppstartsamtale innen en uke etter barnehagestart.
- foreldremøter som tar opp generelle ting eller temaer som angår alle barn og foreldre.

Vi forventer at du:

- gir oss den informasjon som vi trenger for å gi barnet ditt en god dag.
- viser interesse for hvordan barnets dag i barnehagen har vært.
- svarer på foreldreundersøkelsen, uansett om det er ris eller ros.
- forteller til oss og andre det som du er fornøyd med. Er du misfornøyde— fortell det til oss.
- gjør deg kjent med barnehagens ulike planer og øvrige informasjonsskriv.
- du deltar på samtaler, møter, råd og utvalg.
- gir beskjed dersom barnet ikke kommer i barnehagen.
- til enhver tid sørger for at barnet ditt har passende tøy og utstyr tilpasset årstidene.
- merker tøy og utstyr med navn og holder orden i garderoben.
- vurderer barnets almenntilstand når du vurderer om barnet bør være hjemme. Barn som vurderes til å måtte være inne hele dagen på grunn av sykdom kan ikke komme i barnehagen. Syke barn kan smitte andre og det er slitsomt å være i barnehagen når en ikke er helt frisk.

BÆREKRAFTIG UTVIKLING

«Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine» (rammeplan 2017:10).
«Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen» (rammeplan 2017:10).

Vi er grønt flagg sertifisert:
Grønt flagg er en internasjonal miljøsertifisering rettet mot barnehager, grunnskoler, videregående skoler og folkehøyskoler hvor formålet er å sikre bærekraftig utvikling gjennom miljøopplæring. Sertifiseringen gjelder for ett år av gangen, hvert år må det derfor sendes inn ny søknad om fornyet sertifisering. Dette sikrer kontinuitet i miljøarbeidet.

Årets tema for vårt arbeid med Grønt flagg er: Kjøkkenhage og kompostering

Alt man trenger av frukt og grønnsaker får man kjøpt i butikken, men vi ønsker å gi barna opplevelser og erfaringer med at man kan dyrke frem frukt og grønnsaker selv. Vi ønsker at barna skal kunne delta i prosessen fra et lite frø og helt til maten er laget og klar til å bli spist. Gjennom kompostering ønsker vi å begrense avfallsmengden vår og produsere egen jord til kjøkkenhagen.

Mål

- inkludere barna i arbeid med dyrking av grønnsaker i kjøkkenhagen
- inkludere barna i kompostering

Barna skal:

- delta i å så og plante det vi skal ha i kjøkkenhagen
- delta i stell og vanning av kjøkkenhagen
- delta i å høste det vi sår og planter
- dyrke grønnsaker som vi kan bruke i matlaging
- få gode erfaringer med å dyrke økologiske grønnsaker og frukt
- delta i å sortere matavfall og delta i prosessen med å kompostere det
- i samarbeid med voksne kartlegge mengden restavfall gjennom året

Tiltak

Miljøregler

- vi tar vare på humler og bier med å lage humlekasser og så humle- og bievennlige blomster.
- det er alltid barn med på gjøremål i forhold til kjøkkenhagen og komposteringen.
- vi er nysgjerrige og undrende på det som skjer i kjøkkenhagen og med frøene vi sår.
- daglig tilsyn og stell av kjøkkenhagen og drivhuset og gjødsling ved behov.
- vi snakker med barna om nytten av å dyrke egne grønnsaker
- matavfall kastes i egen beholder på kjøkkenet og tømmes i komposten hver ettermiddag

PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON

«Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene» (rammeplan 2017:37).

«Planleggingen må baseres på kunnskap om barns trivsel og allsidig utvikling, individuelt og i gruppe. Den skal også baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre» (rammeplan 2017:37).

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling», jf. Barnehageloven §1.

Med forståelse menes at vi anerkjenner og respekterer hverandres oppgaver i forhold til barnet.

Med samarbeid menes at vi har regelmessig kontakt der informasjon og begrunnelser utveksles.

Vi skal:

- reflektere over praksis gjennom dokumentasjon og gi mulighet for utvikling av barnehagen som pedagogisk virksomhet
- presentere barnas prosjekter
- presentere bilder/tekster som synliggjør hverdagen i barnehagen
- bruke barnehagens facebookside og instagram
- gi informasjon fra dagen i dag på tavla i garderoben, og til foresatte ved henting
- skrive og sende ut månedsbrev fra avdelingene med informasjon, bilder og evalueringer fra forrige måned, samt informasjon om neste måneds aktiviteter.
- ha foreldresamtaler to ganger i året.
- ha avdelingsmøter, ledermøter, personalmøter og plandager
- bruke ulike observasjonsverktøy
- aktivt bruke «Handlingsplan for et godt psykososialt miljø i barnehagene i Vestby kommune». Planene finner du på kommunens hjemmeside: www.vestby.kommune.no.
- det daglige samarbeid ved levering og henting.
- ha foreldremøter
- samarbeide med FAU
- samarbeide med SU
- ha foreldreundersøkelse
- tilsyn – Kommunen er barnehagens tilsynsmyndighet. Tilsynet beskrives i «Tilsyn med barnehager i Vestby kommune – overordnet plan». Den finner du på kommunens hjemmeside: www.vestby.kommune.no.

TILVENNING OG OVERGANGER.

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet får en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve trygghet til å leke, utforske og lære. (Rammeplanen 2017)

Tilknytning er en viktig faktor i tilvenningen for barnet. Hovedfokuset er å trygge barna slik at de kan skape nye relasjoner, få nye venner, bli kjent i de ulike aldersgruppene og bli kjent i det fysiske miljøet.

Tilvenning-ny i barnehagen: Av erfaring vet vi at barn trenger tid til tilvenning i barnehagen. En god start på barnehagelivet for både foreldre og barn er en viktig forutsetning for et godt samarbeid. Dette samarbeidet må bygges på gjensidig åpenhet og tillit. Vestby kommunes barnehager har derfor en foreldreaktiv tilvenning hvor vi ønsker at dere som foreldre/foresatte er tilstede sammen med barnet den første uken når barnet starter i barnehagen.

Vi skal:

- sende velkomsthefte med informasjon før oppstart
- tilby besøk i barnehagen før oppstart
- tildele kontakt person/er i tilvenningsperioden
- ha oppstartsamtale i løpet av den første uka
- etablere rask kontakt med barnet om morgenen
- gi informasjon om hvordan dagen har vært
- være støttende for barnet, ikke avlede for raskt men være tilstede, gi nærhet og trøste. Også for de barna som ikke gråter.
- gi barna sensitiv og stimulerende omsorg på barnas premisser
- tilstrebe en relasjon som er preget av lydhørhet, nærhet, ømhet, hengivenhet, innlevelse, evne og vilje til samspill
- skal gi trøst, beskyttelse og trygghet i situasjoner som kan virke farlige eller krevende.
- når det er mulig følge barnets behov og når det trengs ta ansvar og bestemme.

Forventninger til dere foreldre:

- korte dager den første tiden
- fortelle hvordan barnet har det i dag
- dele hendelser med oss som vi bør vite (søvn osv)
- opprette rutiner for hvordan dere forlater barnet
- være tilgjengelig på telefon

Kjennetegn på god tilknytning

- barnet viser den voksne positive reaksjoner på morgenen
- barnet søker trøst mot den voksne
- barnet hviler kroppen mot den voksne og blir rolig og avspent når vedkommende tar barnet inntil seg/løfter opp.
- barnet gir den voksne klem
- den voksne fungerer som en ladestasjon for barnet.

OVERGANGER INNAD I BARNEHAGEN

Barnehagen skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter mellom avdelinger innad i barnehagen. (Rammeplanen 2017)

Vi skal gi trygghet rundt bytte av avdeling for både barn og foreldre/foresatte.

- Foreldre/foresatte informeres og har en dialog om bytte av avdeling.
- Barna går jevnlig på bli kjent besøk sammen med kjente voksne til den avdelingen som barnet skal flytte til.
- Barnet flytter selv sine ting på plass på den nye avdelingen.
- Barna får mulighet til å besøke den avdelingen de har sluttet på i en overgangsfase.

OVERGANG MELLOM BARNEHAGE OG SKOLE

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna får en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. (Rammeplan 2017)

Barna i vår barnehage skal primært begynne på Son og Brevik skole. Det som avgjør hvilken er hvor de bor.
Vestby Kommune har utarbeidet en samarbeidsplan mellom barnehage og skole for å få en best mulig overgang.

Barnehagen har som mål for barna at de i løpet av barnehagetiden skal ha tilegnet seg ulik kunnskap, opplevelser og erfaringer som:

- Å kunne fortelle om ting som opptar dem og oppleve at det de sier betyr noe for andre.
- Lytte når andre forteller
- Oppleve verdien av å samarbeide med andre.
- Se løsninger på ulike problemer.
- Kle av/på seg og vurdere tøy etter værforbehold.
- Å se betydningen og viktigheten av god hygiene.
- Kunne tilberede mat, forsyne seg og rydde etter seg.
- Bruke saks, blyant og andre verktøy.
- Få kjennskap til bokstaver og at de kan settes sammen til ord.
- Ha begynnende forståelse for lydering og tall, kjenne igjen tallene fra 0-9 og kjenne til ulike former
- Tekstskaping i gruppe. Kjenne til og oppleve gleder i fremvisning i gruppe.

Barna skal:	Vi skal:
• bli kjent med skolen «sin» og skoleveien. • gjøre seg noen erfaringer om hvordan skolehverdagen kan være. • bli kjent med kommende skolevenner • bli kjent med aktiviteter og tema som inspirerer til læring og entusiasme gjennom lek og utforskning innen de ulike fagområdene.	• ha førskolegrupper i barnehagen ukentlig med ulike oppgaver. • gå på turer før skolestart til områdene rundt skolen. • det siste halvåret før skolestart låne klasserom på Brevik - og Son skole hvor vi har pedagogiske opplegg. • inviterer de andre barnehagene i kommunen til fotballcup hvor de treffer fremtidige skolevenner. • ha aktiviteter kun for førskolebarna (bl.a ekskursjon ut av barnehagen, overnatting i barnehagen, sykkeltur) • legge til rette for at barna får grunnleggende samspillstrening. • presentere og legge til rette for utforsking og lek med ulike bokstaver, ord og begreper innen språket. • legge til rette for trening på fin og grovmotoriske bevegelser og øvelser. • samarbeide med foreldre og skole for en best mulig tilvenning og overgang.

SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER

Vestby kommunes barnehager samarbeider med:

PPT, barnevern, helsestasjon og rehabiliteringstjenesten, hvor vi har et felles mål om å handle til barnets beste.
RO – barnehage og PPT samarbeider om ressursteam som er et veiledningstilbud til barnehagene. Hensikten er tidlig innsats for å gi riktig hjelp til barnets beste.

RESSURSTEAM:
«Ressursteam barnehage» er et lavterskel tilbud der barnehagene kan drøfte problemstillinger, barnegrupper eller enkeltbarn med kommunens spesialpedagogiske team og pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT). Gjennom «ressursteam barnehage» ønsker vi å rette fokus mot tidlig innsats og legge til rette for at barn får rett hjelp til rett tid.
Barnehagen oppgir ikke navn på barn eller foresatte I drøftingen. Barnehagen har mulighet til å drøfte enkeltbarn etter samtykke fra foresatte.

PPT
Den pedagogisk-psykologiske tjenesten er en av de faglig instansene som kan gi sakkyndig vurdering av om et barn med nedsatt funksjonsevne skal ha fortrinn ved opptak i barnehage etter barnehageloven §13.
PPT kan gi råd og veiledning til barnehagen i saker der barnehagen trenger hjelp for tilrettelegging til barn med spesielle behov.

BARNEVERNET
Gjennom sin daglige, nære kontakt med barn er de ansatte i barnehagen i en sentral posisjon i forhold til å kunne observere og motta informasjon om barns omsorgs– og livssituasjon. For at barn i alvorlige situasjoner skal bli sett av barnevernet og få den hjelp de har behov for, må de ansatte i barnehagen oppfylle opplysningsplikten når den inntrer. Alle de ansatte i barnehager er gjennom barnehageloven §22 pålagt opplysningsplikt uten hinder av taushetsplikt overfor barnevernet når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt.

HELSESTASJONEN
Helsestasjonen kan også være en samarbeidspartner for å tilrettelegge tilbudet for barn med særskilte behov. Helsestasjonen skal kunne bidra med råd og veiledning knyttet til legemiddelhåndtering i barnehager, og i forhold til smittevern.

ANDRE BARNEHAGER
Alle de kommunal barnehagene samarbeider.
Det er også flere møtepunkter for samarbeid med de private barnehagene, gjennom for eksempel nettverksgrupper og felles kurs.

KOMPETANSEPLAN FOR BARNEHAGEN

Tema	Hvem	Når
Rekruttering og likestilling. (Lekeressurs)	4-5 kommunale barnehager. (Øståsen, Østbydammen, Risil og Grevlingen)	2018
Inkluderende barnehage – og skolemiljø	På nettverk: Turid, Trine A og Kari Alle	2018
Godt språkmiljø for alle barn. (Nettverk for språk og atferd).	Heidi M, Trine A og Kari	4 ganger årlig.
Kompetanse som flerspråklig/-kulturell ansatt og hvordan kan dette komme barnehagen til gode. (Nettverk for flerspråklig ansatte).	Jona og Patricia.	2 ganger årlig.
Tilrettelegge for at assistenter skal kunne ta fagbrev.	Assistenter	1 gang i måneden 2018.
Arbeid med barn med særskilte behov.	Ansatte som jobber med barn med spesielle behov.	2 ganger i året.
Pedagogisk verksted-barnehagefaglige emner	Barnehagelærere, pedagogiskledere og styrer	4 ganger årlig.
Menn i barnehagen (MIB)	Linus	4 ganger årlig.
Interne personalmøter	Alle i personalet	Ca 1 gang i måneden.
Interne avdelingsmøter.	Alle i personalet	2 ganger i måneden.
Interne pedagogiskledermøter.	Pedagogiskledere og styrer	2 ganger i måneden.
Planleggingsdager med eksterne kursholdere.	Alle i personalet.	Etter oppsatt plan.
Reflekterende team/Språkløyper.	Alle i personalet	Ca 2 ganger pr måned.
Implementering av ny Rammeplan	Alle i personalet	2018
Sammenheng og overgang mellom barnehage og skole/SFO	Trine A og Kari	2018
Grønt flagg	Terese, Turid, Trine A, Jona og Linus	2 ganger årlig
Styrerutdanning	Kari	Ca 1 samling i måneden
Veiledning for nyutdannede barnehagelærere	Heidi M	4 ganger årlig

PROGRESJONSPLAN FOR DE SYV FAGOMRÅDENE

Progresjonsplanen beskriver hvordan barnehagen arbeider med de syv fagområdene som er beskrevet i rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Årsplanene og fagområdene

Rammeplanen beskriver 7 fagområder som barna skal være gjennom i løpet av sin tid i barnehagen. Det er opp til barnehagen hvordan vi ønsker å jobbe med fagområdene og hvordan vi tilpasser dem etter barnas alder.

Rammeplanen.

I tråd med rammeplanen for barnehagen jobber vi tverrfaglig og helhetlig i forhold til de syv fagområdene som omtales der. Vi trekker fagområdene opp til hverdagsaktivitetene, lek og sosialt samspill samt til temagruppene og i forbindelse med turer ut av barnehagen. når vi planlegger og evaluerer målene våre, brukes rammeplanen aktivt.

- Barna skal utfolde skaperglede, undring og utforskertrang.
- Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter.
- Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

FAGOMRÅDENE	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
KOMMUNIKASJON SPRÅK TEKST	• Lærer nye ord og begreper gjennom aktiv bruk av peke – og bildebøker. • Delta i samlinger med sanger, bevegelsessanger, rim og regler. • Få opplevelser med enentyr gjennom konkreter. • Bli kjent med enkle tegn (tegn til tale).	• Gi barna ulike erfaringer ut ifra ulike måter å lese og formidle litteratur. • Lese alderstilpassede bøker i gruppe eller en til en. • Ha bøker lett tilgjengelig og lese jevnlig. • Delta i formidling av eventyr og fortellinger. • Kunne uttrykke følelser og behov. • Delta i rim og regler. • Delta i sang og sangleker. • Delta i sanger med tegn til tale. • Oppmuntre til undring og refleksjon. • Spille enkle spill.	• Ha bøker tilgjengelig tilpasset alder og utviklingsnivå. • Delta i barnesamtaler. • Kunne følge historien i en bok. • Kjennskap til digitale verktøy. • Kunne ta ordet og fortelle i samling. • Leke med bokstaver og lekeskrive. • Invitere til samtaler der barna får anledning til å fortelle undre seg – reflektere og stille spørsmål.

FAGOMRÅDENE	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
KROPP BEVEGELSE MAT HELSE	• Legge til rette for fysisk lek. • Bli kjent med barnehagens inne og uteområde. • Bli kjent med barnehagens nærmiljø. • Turer i ulendt terreng. • Bevegelsessanger og minirøris. • Erfare hvor maten kommer fra. • Do og pottetrening. • Lek med vann. • Lære å vaske hender.	• Bevegelsessanger. • Enkle regelleker. • Delta på matlaging inne og ute. • Delta på forberedelse og etterarbeid av måltid som å dekke bord og rydde/vaske. • Kjennskap til hvor maten kommer fra «fra jord til bord». • Turer i ulike miljø. • Fin – og grovmotoriske aktiviteter. • Begynne å kunne kle av og på seg.	• Få positiv selvoppfatning gjennom egen mestring. • Sette grenser for egen kropp og respektere andres grenser. • Lengre turer og få erfaringer med å orientere seg i området. • Delta på matlaging inne og ute. • Sykkeltrening. • Begynnende forståelse for sundt kosthold og god hygiene. • Kle på og av seg. • Finmotoriske ferdigheter som blyantgrep, klipping.

FAGOMRÅDENE	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
KUNST KULTUR KREATIVITET	• Bruke hele seg i formingsaktiviteter. • Få kjennskap til ulikt materiale og teknikker. • Bruke hele seg i aktiviteter med sang, musikk og drama. • Delta på kulturelle tilstelninger i barnehagen.	• Bruke ulikt materiale og teknikker til å skape og utrykke seg og kombinere ulike teknikker med hverandre. • Bearbeide inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk gjennom skapende virksomhet ute og inne. • Delta på og fokusere på felles opplevelser og kulturelle tilstelninger i barnehagen. • Være bevisste på estetiske opplevelser inne, ute og i naturen.	• Har tilgang til utstyr og materialer som inspirerer til kreativitet. • Tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede • Møter et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykksformer • Utforsker og deltar i kunst- og kulturopplevelser sammen med andre • Bruker ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk • Opplever glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet

FAGOMRÅDENE	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
NATUR MILJØ TEKNOLOGI	• Få kjennskap til planter og dyr i nærområdet. • Utforske naturen i nærområdet og ta med ting inn i barnehagen. • Få gode opplevelser ute til alle årstider. • Få kjennskap til enkle tekniske installasjoner. • Få kjennskap til kildesortering og resirkulering. • Får erfaringer med gjenbruk av ulike materialer.	• Får gode opplevelser med friluftsliv året rundt • Får kunnskap om dyr og dyreliv i nærområdet. • Lager konstruksjoner av ulike materialer og utforsker muligheter som ligger i redskaper og teknologi • Tar i bruk gjenbruksmaterialer i ulike aktiviteter. • Utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen •	• Opplever og utforsker naturen og naturens mangfold • Opplever, utforsker og eksperimenterer med naturfenomener og fysiske lover • Får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lærer av naturen og får kjennskap til menneskets livssyklus. • Ser nytten av gjenbruk og tar i bruk gjenbruksmaterialer i ulike aktiviteter.

FAGOMRÅDENE	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
ETIKK RELIGION FILOSOFI	• Føle seg sett, hørt og forstått. • Bli bevisst egne følelser. • Være gode mot hverandre. • Begynnende forståelse for hva som er rett og galt i ulike situasjoner. • Får erfaringer med de kristne høytider som markeres i barnehagen, samt merkedager i religioner og livssyn som er representert i barnehagen.	• Bidra til å utvikle toleranse, å ta hensyn til andre. • Kunne samtale og undre seg om spørsmål om livet, fødsel, død, normer, verdier, likheter og ulikheter. • Kunne løse konflikter med støtte fra en voksen • Får kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og blir kjent med religioner og livssyn som er representert i b • Markerer merkedager i den kristne kulturarv og merkedager i andre religioner og livssyn som er representert i barnehagen.	• Utforsker og undrer seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål • Kunne reflektere rundt vennskap og relasjoner • Får en forståelse for at det finnes mange ulike måter å forstå ting på og leve sammen på • Utvikler interesse og respekt for hverandre og forstår verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap. • Kunne samtale om opplevelser og erfaringer og tanker om religion, livssyn, etikk og eksistensielle temaer. • Utvikle toleranse interesse og respekt for hverandre og for mennesker med ulik kulturell, religiøs eller livssynsmessig tilhørighet.

FAGOMRÅDENE	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
NÆRMILJØ SAMFUNN	• Turer i nærmiljøet. • Være en del av fellesskapet. • Kunne medvirke til egen hverdag etter behov. • Blir kjent med ulike tradisjoner, levesett og familieformer som berører barnas hverdag. • Få opplevelser av samisk kultur.	• Lære om nærmiljøet og hva det har å by på. • Utvide sin forståelse om kulturelle likheter og forskjeller. • Kunne medvirke i egen hverdag og delta i prosesser etter behov og interesser. • Besøke bibliotek kunnskap om samisk kultur og at et og låne bøker. • Få kjennskap til samisk kultur og at samene er Norges urbefolkning.	• Ha kjennskap til lokalhistorie og bli kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet. • Lære å orienter seg og ferdes trygt i nærmiljøet. • Ha kjennskap til menneskerettighetene og barnekonvensjonen. • Besøke skolene og bli kjent med skoleveien • Besøke biblioteket og finne fram bøker til bestemte temaer • Være medskapende og medvirkende til egen hverdag og oppleve at alle har lik mulighet til deltakelse • Ha kunnskap om samisk kultur og at samene er Norges urbefolkning

FAGOMRÅDENE	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
ANTALL FORM ROM	• Blir presentert for fingerregler. • Lek med tall, telleregler • Lek med tall, introdusere 1-5. • Knytte telling og begrepsbruk til kjente konkreter, for eksempel, eventyr jog fortellinger. • Leke med former som for eksempel puttekasse, puslespill. • Introdusere barna for begreper som stor-liten, hard-myk, over -under, oppå-ved siden av.	• Leke med matematiske former og begreper gjennom konkreter, skapende lek og konstruksjonslek. • Delta i samlinger med fingerregler, sangleker, eventyr og fortellinger som inneholder en matematisk tilnærming til språket • Sortere leker og kategorisere • Få kjennskap til begrepene høyre og venstre • Spille spill som gir erfaringer og glede med matematiske begreper, som former, farger, sortering, telling, sammenligning og størrelse	• Ha forståelse om ulike matematiske begreper som tall, mengder, størrelse • Bruke brettspill, kortspill og digitalespill for å styrke den matematiske kompetansen • Eksperimentere og leke med former, systemer, mønster, mengde • Begynnende forståelse for ukedagene, klokka og tid. • Kunne orientere seg i enkle kart, eksempel skattejakt

KALENDER
Oversikt over viktige aktiviteter og kulturbegivenheter dette året.

NÅR		HVA
Januar	2	Plandag
	26	Familiefrokost
Februar	6	Samefolketsdag
	16	Karneval
	8	Vinteraktivitetsdag
	22	Fellessamling v/Steinrøysa
Mars	23	Påskelunsj
	23	Fellessamling v/Svaberget
	28,29,30	Barnehagen stengt
April	2	Barnehagen stengt
	6	Familiefrokost
	19	Fellessamling
	30	Plandag, barnehagen stengt
Mai	3	Dugnad
	9	Vårfest
	15	Fellessamling
	25	Familiefrokost
	1,10,17,21	Barnehagen stengt
	Ikke fastsatt dato	Overnatting og tur for revebarna.
Juni	14	Fellessamling
	Uke 23	Sommerfest
	Ikke fastsatt dato	Sykkeltur og avslutning for revebarna.
Juli uke 28 og 29		Sommerstengt
August	1	Barnehageåret starter
	13 og 14	Plandager barnehagen stengt
	31	Fellessamling
September	21	Fellessamling v/Gråstein
	26	Foreldremøte
	28	Familiefrokost
Oktober	19	Fellessamling v/Knausen

November 2	Plandag barnehage stengt
16	Fellessamling v/Steinrøysa
30	Familiefrokost
Ikke fastsatt dato	Gammelbarnsfest
Desember	
3,10,17,21	Felles-adventsamling (v/Svaberget, Steinrøysa, Gråstein og Knausen)
13	Lucia
18	Nissefest
20	Julemiddag
25, 26	Barnehagen stengt

Faglig ansvarlig for årsplanen ved styrer: Kari Hagen

Årsplanen ble fastsatt i barnehagens samarbeidsutvalg den: 14.02.2018